

Seurusteluopas

1925

Kirjoittanut
Sanelma Aure

Kyösti Valonmies

Kustantaja:
KUSTANNUSLIKE SAMPO
Uusikaupunki

Hieno käytös eli Seurusteluopas.

Seurusteluopas.

Suomen kansan luonne on jörömainen. Se ei paljoakaan välitä henkevämmästä seurustelusta. Jurosti suomalainen tervaskanto esittää asiansa ja tyyneästi hän kysyttäessä vastaa. Hänestä on saman tekevää miksi toinen hänen arvostelee, ei hän teeskentele eikä vaivaudu kohteliaisuuksilla, on se kun on eikä halua muuta ollakaan.

Oli aika, jolloin tuota suomalaista jörömyyyttä sellaisenaan siedettiin ja kunnioitettiin, ehkäpä paikottain ihailtiinkin. Oltiin näkevinään siinä suomalainen gentlemanni. Mutta nyttemmin on tuo aika ohi. Emme elää enää sellaisessa erakkomaisessa yksinäisyydessä että saisimme jättää sivistyneen maailman yleistyneet seuratavat huomioon-

ottamatta. Lyhyesti, maailma on muuttunut ja meidän on muututtava sen mukana.

Varsinainen kansan sivistyksemme on vielä nuori, eikä siis kummastelemista, jos syvät rivit eivät vielä ole ehtineet seurustelutapoihinsa painaa yleismaailmallista leimaa. Ehkä ei vanhempi polvi suvainnekaan mitään tapojen sievistelemistä. Sen sijaan eivät nuoremmat saisi lyödä laimin mitään tilaisuuksia mitkä avustavat sen käytöstäpain sivistämistä.

Tarkoituksemme on tässä pikku kirjassa antaa muutamia neuvoja siihen suuntaan ja julkaista tämän seurusteluoppaan niitä kansalaisia varten jotka ovat jääneet vaille sivistävää, kodin ohjausta. Jo etukäteen myönnetään että esitys tulee olemaan puutteellinen. Toivokaamme kuitenkin että se saa aikaan herätteitä seurustelutapain jalostumiseen.

Ryhti.

Kävelemisestä, seisomisesta, istumisesta sekä muista ruumiinliikkeistä voi päättää jos henkilö on saanut sivistystä eli ei.

Tarkastakaa jälkimäisen kävelyä. Hän käy kumarassa huojuen jalat ja hädet hajallaan. Hän ikäänkuin putoo toiselta jalalta toiselle, vedellen jalkojaan perässään. Ja kun hän istuu, vaipuu hänen veltto ruumiinsa kyttyrään pehmeänä massana, selkä köyryyn taipuneena.

Sanottu ei koske yksinomaan vanhuksia vaan nuoriakin miehiä ja naisia näkee käyttäytyvän noin velttona, hervottomana ja holtittomina. Eikä se ole varsinkaan nuorten käytöstavaksi kaunista.

Ryhtiäkin tulisi opettaa lapselle jo nuoruudesta saakka, kumarainen ruumis on pakoitettava suoraksi, notkuviin polviin on saatava terästä, voimaa ja eloä, laahustava käynti on saatava kevyeksi ja luontevaksi, tapahuupa kävely sitten hitaammin tai nopeammin, alas tähyävä katse on kohotettava ylemmä.

Sanoisimme pari sanaa erittäin naisille.

Saadakseen naisellisen sulonsa ja kauneutensa esille — yleisesti puhuen — tuhlaavat naiset paljon vaivaa ja rahaa, vieläpä kärsimyksiäkin. Puvut vaativat paljon päänvaivaa ja tarkoituksena tällöin lienee saada ulkonainen olentonsa miellyttäväksi ja näyt-

tämään niin edulliselta kuin mahdollista. Mutta kaiken tuon ohella unohtavat hyvin-kin lukuisat naiset ryhtinsä sivistämisen.

Selkä suoraksi ja niska samoin suoraan viivaan selkärangan kanssa jo lapsuudesta alkain. Seistessä, kävellessä, istuessa, aina on pidettävä huolta tästä. Niitä varten jotka haluavat ruumistaan totuttaa yllämainittuun asentoon, suosittelimme voimisteluliikkeitä, esim. Müllerin Järjestelmä naisille.

Toisaalta lienee ehkä — ainakin väärinymmärrystä torjuen — tarpeellista huomauttaa että ainainen jäykkyys ja kankeus on myöskin vältettävä. Naisellinen luontevuus, pehmeät piirteet ja rakastettavuus tuollaisesta pahasta kärsii. Luontevuus ja liikkeiden pyöreys ja pehmeys ei lainkaan siitä kärsi jos ruumis saa oikean asentonsa. Ryhti vaan käy ylevämmäksi, arvokkaammaksi, luonnolliseksi ja — terveellisemmäksi.

Jokainen joka tuntee puutteellisuutensa kelvollisen ryhdin suhteen, on sitä huolellisesti harjoitettava ja käytöstään tarkattava. Sulavat, luonnolliset ruumiinliikkeet ovat voitettavissa vain harjoituksella ja tottumuksel-

la, muuten voi näyttää naurettavalta. Niinpä esim. kumarrus, ollakseen hyvä ja ilmaistakseen sivistyneen henkilön, ei saa olla luonnottoman pikainen ja syvä, jos ei toisaalta kankeakaan. Luonnollisesti on ero sillä jos tervehdittävä on ylhäinen tai vertainen, ehkäpä hyvinkin tuttu. Viimeksimainitussa tapauksessa riittää pieni, tuskin huomattava pääntaivutus.

Harjoittelua kuvastimen edessä voipi suositella.

Ujous, mikä varsinkin syrjäseuduilla tahtoo painostaa, on sopivalla tavalla poistettava. Ruumiin asentoja on huolellisesti valvottava ja virheellisyydet poistettava. Tällöin otettakoon erityisesti huomioon asento seisnessä, jonka tulee olla suoran, myöskin pään asento — ja vapaan — on osattava seistä nojaamatta seiniin, ovipieliin, tuoleihin y.m., mikä vapaus on suotava vain sairaille ja heikoille.

Istuessa ei saa painua kyttyrään, istuimen reunalla pysyttelemisen tekee nolon vaikutuksen. Jalkojen ristissäpitäminen on sopimatonta ja epäterveellistä, seurassa ei se ole luvallista miehillekään, vielä vähem-

min naisille. Samoin on käsien taskussa, varsinkin housujen taskussa pitäminen sopimatonta.

Virheellisyyksiä mitkä rumentavat käytöstä voisi esittää paljonkin, mutta jääkööt tähän. Tarkkaava henkilö pystyy itsekin huomaamaan virheet, harjoitellessaan hyvää ryhtiä.

Kohteliaisuus.

Ensimmäinen velvollisuus jokaiselle, joka tulee toisten henkilöitten kanssa tekemisiin, on olla kohtelias ja huomaavainen.

Paras kohteliaisuuden koulu olisi jokaiselle lapsuutensa koti. Vanhempain tulisi jo nuoruudesta pitäin totuttaa lapsensa kohteliaiksi niin kotiväelle kuin vieraillekin. Siivistyneen henkilön on kadulla esiinnyttävä erikoista huomiota herättämättä. Vastaantulijoille on annettava puoli tietä ja siirryttävä aina käytävän oikealle puolelle. Hyvinkin kiusallisen vaikutuksen tekee jos joku yrittää ensin mennä vasemmalta puolen ohi, mytty yhtäkkiä siirtyykin oikealle, jolla aikaa vastaantuleva on ehtinyt siirtyä samalle puo-

lelle käytävää. Yhteentörmäyksen välttämiseksi saattavat vielä molemmat tehdä samaan aikaan uuden ohipääsy-yrityksen käytävän toisella puolella ja taas samalla tuloksella.

Ohikulku oikealta on siis pidettävä varmana sääntönä. Myöskin naisten on annettava tietä vastaantulevalle, olkoonkin se vaikkapa vaan mies.

Jos ohikulkeissa sattuu jollain tavoin vastaantulevaa työtäisemään, on kohta muistettava pyytää anteeksi. Ei ole kohteliasta väentungoksessa kadulla, kirkossa, iltamatilaisuuksissa sekä varsinkin niistä lähdetessä, kiirehtiä ja tällöin tuuppia lähimpiään. on hillitysti ja maltillisesti odotettava sopivaa tilaisuutta, jolloin pääsee vapaasti liikkehtimään. Samoin ei ole sopivaa polttaa tupakkaa kadulla, varsinkin jos on yleisöä enemmän liikkeellä, sillä onhan epäkohteliasta tarjota tupakan savuja toisten nautittavaksi vähääkään toisten vastenmielisyydestä välittämättä. Usein näkee maalaisten kadulla syövänkin. Sivistyneiden tapoihin ei kuulu sellainen.

Rautateillä ja raitiovaunuissa joutuu usein

epäkohteliain ihmisten kanssa tekemisiin, kun esim. juna seisahtaa, hyökkäävät siihen monet oitis sisälle, odottamatta poistuvain lähtöä, vaikka muutaman sekunnin malttavaisuudella voitaisiin tuuppimista välttää. On varrottava varsinkin vanhuksia ja heikkoja tuuppimasta, joskin he liikkuvat hitaammin. Sellainen osoittaa raakalaisuutta.

Luonnollisesti kuuluu miesten velvollisuuksiin tarjota istuimensa naisille ja osoittaa huomaavaisuuttaan aina eri tilaisuuksissa. Tuntelemattomille naisille palvelusta tehdessä tai hyvántahtoisuutta tarjotessa on kuitenkin aina muistettava tiedustaa: saanko luvan? Sama velvollisuus kuuluu nuorisolle vanhempiin henkilöihin nähden.

Seurustelupiiri.

Jokaisella ihmisellä on seurustelupiirinsä, kellä suurempi, kellä pienempi. Sen laatu muuten kuvastaa jotenkin tarkalleen asianomaisen yhteiskunnallista asemaa ja myöskin henkistä tasoa. Vieläkin pitää paikkansa joltisellakin varmuudella tuo lause: sano kenen kanssa seurustelet niin tiedän millainen itse olet.

Sellaiset toverit, joilla on henkisiä harrastuksia, joilla on korkealle tähtääviä puhtaita ihanteita, jotka harrastavat itsekasvatusta ja myös toisten innostamista siihen, voivat antaa tovereilleen herätteitä, ohjeita ja viitoittaa heille tulevan elämänuran, sisältörikkaan ja mahdollisimman parhaan, sellaisia tovereita olisi etsittävä ja otettava heistä oppia.

Pieni välinäytös. Suurehkoon pirttiin on kokoontunut nuoria miehiä ja naisia. Miehillä on tupakat hampaissa ja karistelevat porot kaikkialle, viskovat tulitikun päitä ja syljeksivät eteensä lattialle, missä on sekä suusta että jalkineista melkoisen rumat jäljet jo olemassa. Kuuntelemme puheen sorinaa. Kaksimielisiiä sukkeluuksia satelee, joukossa paljon rumia, ja kirosanoja. Sukkeluudet ovat enimmäkseen kohdistetut tytöille, jotka näille puheille nauravat, vieläpä niihin vastailevatkin jonkunverran heikommassa äänilajissa. Miesten nauru on raakamaista röhötystä, sanat teräviä, ääni holtiton. Joku lähteo tyttöjen joukkoon, jotka ovat pirtin toisella puolella, sieppaa sieltä muutaman suleilynsä ja vetää hänet väkisin

polvilleen. Tyttö ponnistelee jonkunverran vastaan, mutta selvästi saattaa huomata kuitenkin tuon vastustelun muutoseikaksi. »Vie sie, mie vikisen«, saattaisi hänestä sanoa. Poika ei ole millänsäkään jos tyttö häntä heikosti sormille lyödä ropsii ja koettelee siten muka puolustautua. Tuvan ovi auke-
nee ja silloin tyttö pyrähtää sylistä pois, luullen sisälle tulevan olevan jonkun pelättävän vanhuksen.

Tällaista saattaa olla seurustelu siellä missä parempia seuratapoja ei ole huolitettu oppia.

Aikaisemmin on jo sanottu että vertais-
tensa seurassa voi tuntea huvia ja itsensä vapaaksi. Jos lähettäisimme edellä kerrotun nuorisjoukon sivistyneitten tapoihin tottuneen nuorison joukkoon, tuntisi se ainakin puolittain mikä sopii ja mikä ei, mutta kun sen totutuista seurustelutavoista tuskin mitään jäisi suvaittavaksi, tuntisi nuoriso itsensä kovin onnettomaksi sivistyneemmässä seurassa. Seurapiiri tekee kaltaisekseen, vaikkakin ehkä hitaammin silloin kun on kysymys asianomaista itseään sivistyneemmästä seurapiiristä kuin päinvastaisessa tapauksessa.

Kehoituksemme nuorisolle: Valitkaa huolella lähempi seurapiirinne, jolla tulee olemaan vaikutusvaltaa teihin, koettakaa saada ystäviksenne sellaisia nuoria, joilla on puhtaata seuratavat, jotka ovat hienotunteisia ja joilla tunnette olevan henkisiä harrastuksia kasvattaa itseään ja vetää mukanaan itseään heikompia tai ainakin innostaa heitä hyviin pyrkimyksiin, mitkä uskovat koituvan heille parhaaksi.

Nuorten naisten tulisi yleensä jo nuoruudesta alkaen kiinnittää enemmän huomiota käyttökseen myöskin vertaistensa parissa. Hyvin paljon riippuu naisista itsestään, millaista kohtelua he miehen puolelta saavat osakseen. Jos he eivät ymmärrä asetta sopivaisuusrajoja täysin huomattavaksi, eivätkä pidä valpasta huolta tuolta tuon rajan vartioimisesta, syyttäkööt itseään jos siitä saavat kärsiä varsin pian koituvan rangaistuksen.

Nuoren naisen hienotunteisuus asettaa sitävastoin nuorelle miehelle ohjat joita tämä kiltisti tottelee ja antaa nöyrästi kunnian sille naiselle, jolle kunnia tulee.

Vierailut.

Tapahtuneen tutustumisen seurauksena on tavallisesti molemmanpuoliset vierailut. Ensi vierailulle ei kutsuta. Katsotaan kun-kin nuoremman tai paikkakunnalle viimeksi saapuneen omaksi asiaksi kenelle tahtoo osoittaa huomaavaisuuttaan.

Tuollaiseen vierailuun on aina ehdottomasti vastattava, mitä pikemmin, sitä koh-tempiaampaa. Kuitenkaan ei sitä sovi lykätä kahta viikkoa kauemmaksi. Ensivierailun te-
kijän on joka tapauksessa tarkoin punnittava ne soveliaisuus-seikat, jotka määräävät se-
rapiirin jatkuvan seurustelun. Yhteiskunnal-
linen asema, henkinen vuorovaikutus ja hei-
molaisuus, taloudellinen asema y.m. seikat
on punnittava ettei olisi syytä tehdä tahdit-
tomuuksia, saattaa itseään ehkäpä naurun-
alaiseksi tai muuten epämieluisaksi seura-
piirilleen.

Ensivierailulle mentäessä on otettava sel-
koa sopivasta ajasta. Tavallinen aamupäi-
vävierailu on 12—2 ja iltapäivävierailu kello
6. Vierailuaika ei saa olla pitkä ensiker-
ralla. Riittää tavallisesti puoli tuntia tai sii-

täkin vähemmän. Taijoilu ja muut seikat määräävät lähemmin poikkeukset.

Vierailulle mennessä on eteisen ovikelloa soitettava vaikkei ovi olisikaan lukittu, tai kellon puutteessa naputettava ovelle. Jos vierailija otetaan vastaan, jättää hän käyntikorttinsa palvelijalle. Jos sitävastoin perheen jäsen on ovella vastassa, on ilmoitettava nimensä, arvonsa ja henkilön ketä haluaa tavata.

Vierailijan on välttämättä heitettävä päällysvaatteensa, kalossinsa ja hattunsa eteiseen, naisella on kuitenkin etuoikeus pitää hattu päässään. Henkilön, jota vierailu koskee, on heti noustava tervehtimään vierastaan. Jos hän on toisessa huoneessa, on heti vieraan tultua saavuttava eikä annettava odottaa. Vierailevan on jätävä ovensuuhun, josta tekee yleiskumarruksen huoneessa olijolle ja vasta sen jälkeun tervehdittävä isäntää ja emäntää kädestä.

Emännän tai isännän velvollisuus on erittää keskenään ne vieraat jotka eivät tunne toisiaan. Ensimmäinen sananvuoro kuuluu emännälle tai isännälle, joitten on lausuttava okin tervetuliaissana vieraalle, ilon ilmaisu

vierailusta t. m. s. jonka jälkeen vieraankin sopii ryhtyä keskusteluun. Vierailua ei ole hyvä jatkaa kovin pitkälle ja siten väsyttää talonväkeä. Kun poislähtöä varten on nousut, on jätettävä hyvästit ensin emännälle tai muille perheen jäsenille. Emännän asia on kohteliaasti kehoittaa jäämään, mutta se on vaan käsitettävä kohteliaisuudeksi, ellei samalla esitetä todelliselta tuntuva viipymisen syytä, ja poistuttava vielä ovelle tekemällä viime kumarrus. Lähtiessä on muistettava kiittää emäntää ja isäntää jotka vuorostaan pyytävät muutamalla sanalla toistekin käymään. Isäntä saattaa vierasta ovelle ja katsoo että palvelija auttaa päällysvaatteita vieraan päälle. Näin on seurattava eteiseen asti, arvokkaampia portaille tai ajoneuvoille asti.

Vieraskutsut.

Miellyttävimpää seurustelutilaisuuksia ovat vieraskutsut. Tällöin on pääasiana vieraitten viihtymys, isäntäväen kannalta katsoen ja, ja seurustelun virkeyttäminen vieraiden puolelta. Kun siis vierailulle lähtee ja muut-

taa pukua, on samalla jätettävä arkihuolet mielestään ja viritettävä se heleäsointuiseksi, valoisaksi, iloiseksi ja reippaaksi.

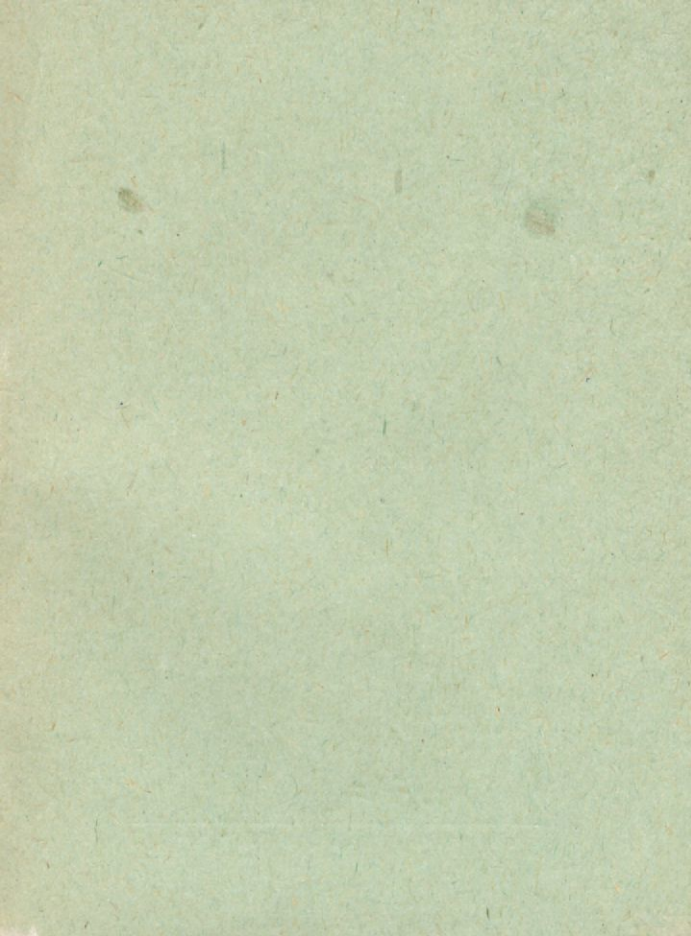
Ennenkaikkea kuuluu vieraitten huvittaminen isäntäväelle ja perheelle. Heidän on toivotettava vieraat tervetulleeksi, isännän on esitettävä vieraat toisilleen ja osoitettava samanlaista huomaavaisuutta kaikille vierailleen. Emännän on varattava ja järjestettävä kaikki virvokkeet valmiiksi ja annettava palvelijoille ja apuväelle tarkat ohjeet etukäteen, jotta vapautuisi tarjoilu- ja keittiöhuollista ja saisi omistaa aikansa seurusteluun vieraitten kanssa. Hänen on muistettava säilyttää levollisuutensa siinä tapauksessa että käskyläisensä tekisivät jonkun vahingon tai erehdyksen.

Kun vieraskutsut toimeenpannaan, on niistä ilmoitettava vieraiksi halutuille jo aikaisemmin. Sellaisiin, joissa erityinen juhlapuku tulee kysymykseen, pari viikkoa aikaisemmin, kahvi-illat pari päivää aikaisemmin. Jos kutsun on saanut kirjallisesti tai suullisesti, on siihen annettava vastaus kiittämällä.

Jos ei ole tilaisuudessa saapumaan kutsuihin, on välttämättä ilmoitettava joko pyydettyä aoteeksi. Esim. ateriakutsuihin voi isäntäväellä olla tärkeää tietää kuinka monelle on järjestettävä kutsut.

Lopetamme tähän. Niinkuin alussa mainitsimme, on esitys tietysti vaillinainen, mutta kuten sanoimme, voi näistäkin esimerkeistä olla hyötyä vasta-alkaville kansalaisillemme.

Uusikaupunki, Vakk-Suomen Kirjapaino 1925